

Branschundersökningar inom tjänstesektorn.

Intermittenta undersökningar

1998

NV1206

A. Allmänna uppgifter

A.1 Ämnesområde

Näringsverksamhet

A.2 Statistikområde

Näringslivets struktur

A.3 Statistikprodukten ingår i Sveriges officiella statistik

Branschundersökningarna inom tjänstesektorn är officiell statistik. De genomförs intermittent och omfattar ekonomisk statistik avseende branscher inom avdelningarna G - I, K (undantag fastighetsförvaltning) och M – O enligt svensk näringsgrensindelning SNI 92.

För referensåret 1998 undersöktes branscherna Juridisk och ekonomisk konsultverksamhet (SNI 741 exkl. 7415), Arkitekt- och teknisk konsultverksamhet (SNI 742), Hälso- och sjukvård, sociala tjänster; veterinärverksamhet (SNI 85). Utöver de intermittenta undersökningarna omfattar statistiken även de årliga undersökningarna av branscherna Postverksamhet (SNI 641) och Telekommunikation (SNI 642), som har genomförts i samarbete med Statens institut för kommunikationsanalys (SIKA). Beskrivningar av dessa undersökningar finns på SCB:s hemsida www.scb.se.

A.4 Beställare

Myndighet/organisation: Statistiska centralbyrån, SCB

Kontaktperson: Gunnel Bengtsson

A.5 Producent

Myndighet/organisation: Statistiska centralbyrån, SCB

Kontaktperson: Gunnel Bengtsson, tfn 019-17 61 46

e-post: gunnel.bengtsson@scb.se

Kontaktpersoner för branschundersökningarna 1998

Konsultbranscherna: Göran Grabö, e-post: goran.grabo@scb.se

Hälso- och sjukvård, m.m. Barbro von Hofsten, e-post:

barbro.vonhofsten@scb.se

A.6 Uppgiftsskyldighet

Lagstadgad skyldighet att lämna uppgifter till SCB. I Svensk författningssamling (SFS 1992:889 och 1992:1668) anges att statistiken är obligatorisk.

SCB:s särskilda föreskrifter avseende Företagsstatistiken finns publicerade i

A.7 Sekretess och regler för personuppgifter

I myndigheternas särskilda verksamhet för framställning av statistik gäller sekretess enligt 9 kap. 4 § sekretesslagen (1980:100).

Vid automatiserad behandling av personuppgifter gäller reglerna i personuppgiftslagen (1998:204). På statistikområdet finns dessutom särskilda regler för personuppgiftsbehandling i lagen (1995:606) och förordningen (1995:1060) om vissa personregister för officiell statistik.

A.8 Gallringsföreskrifter

Insamlade primärdata arkiveras.

A.9 EU-reglering

Branschundersökningarna avseende detaljhandel, partihandel och motorhandel utgör underlag för statistik som regleras i EU-förordningen "Council regulation No 58/97 concerning structural business statistics" och har därför även anpassats till denna förordning.

A.10 Syfte och historik

Den statistiska informationen om de privata tjänstenäringarna har länge varit sämre tillgodosedd än för industri- och jordbruksnäringarna. Vid SCB startades därför 1986 ett tjänstenäringsprojekt med uppgift att förbättra och utveckla statistiken om den privata tjänstesektorn. SCB har sedan 1987 beskrivit olika delar av tjänstesektorn i 38 olika rapporter fram till och med undersökningsåret 1998. Undersökningarna av olika branscher sker intermittent. Avsikten är att en bransch ska undersökas ungefär vart tredje/fjärde år.

Branschundersökningarna syftar till att förbättra underlaget för beräkningar och analyser inom nationalräkenskapssystemet, till exempel beräkningar av olika sektors bidrag till bruttonationalprodukten (BNP). I undersökningarna ingår endast verksamhet i företag som är klassade som tjänsteproducerande företag. Undersökningarna genomförs också för att ge en mer detaljerad information om de olika tjänstebranscherna än vad den årliga statistiken kan göra, framförallt avseende typ av tjänst. I och med den nya standarden för svensk näringsgrensindelning, SNI 92 som togs i bruk från och med undersökningsåret 1993, möjliggörs även internationella branschjämförelser.

A.11 Statistikanvändning

Användare av statistiken är förutom företag, branschorganisationer, forskare, utredare m.m. nationalräkenskaperna (ES/NR) på SCB. En del av resultatet ingår i rapporteringen till Eurostat.

Några användningsområden är att ge underlag för analyser inom nationalräkenskapssystemet samt vara ett underlag för beslutsfattande och planering i företag och organisationer.

A.12 Uppläggning och genomförande

Branschundersökningarna inom tjänstesektorn genomförs som urvalsundersökningar varvid de största företagen totalundersöks. Uppgifter samlas in via en postenkät med uppgiftslämnarskyldighet.

A.13 Planerade förändringar i kommande undersökningar

B. Kvalitetsdeklaration

0 Inledning

1 Innehåll

1.1 Statistiska målstorheter

De intermittenta undersökningarna omfattar bl.a. uppgifter om rörelseintäkter totalt och uppdelat på olika intäktsslag (typ av tjänst) och på olika kundkategorier, rörelsekostnader totalt och uppdelat på olika kostnadsslag samt uppgifter om investeringar och sysselsättning. Redovisningen av de undersökta branscherna sker med uppdelning på näringsgrenar (delbranscher) och på storleksklasser efter antal anställda.

1.1.1 Objekt och population

De undersökta objekten utgörs av företagsenheten som i de flesta fall sammanfaller med den juridiska enheten eller bokslutsenheten. I undantagsfall kan insamlingen ske på koncernnivå eller annan konsolidering av flera juridiska personer. Med företag menas de juridiska formerna: aktiebolag, handels- och kommanditbolag, enskild näringsidkare, ekonomisk förening samt vissa andra juridiska former som bedriver näringsverksamhet.

Branschavgränsningen har gjorts på företagsnivå. Branschavgränsningen innebär att företag som bedriver tjänsteproduktion inom undersökta branscher, men vars huvudsakliga verksamhet bedrivs inom andra områden, inte ingår i populationen. Det är alltså företagets huvudnäringsgren som avgör om det tillhör någon av branscherna i undersökningen.

Den totala populationen för refrensåret 1999 omfattade ca 73 000 företag. Av dessa gjordes ett urval på totalt 2 377 företag. Urvalet fördelar sig på de två undersökta branscherna enligt nedan:

	Antal företag i	
	Populationen	Urvalet
SNI 741-742 Konsultbranschen	58 397	1 580
SNI 85 Hälsa- och sjukvård mm	14 787	797

Utöver de intermittenta undersökningarna omfattar statistiken även de årliga undersökningarna av branscherna Postverksamhet (SNI 641) och Telekommunikation (SNI 642), som genomfördes i samarbete med Statens institut för kommunikationsanalys (SIKA)

1.1.2 Variabler

De intermittenta undersökningarna omfattar bl.a. uppgifter om rörelseintäkter totalt och uppdelat på olika intäktsslag (typ av tjänst) och på olika kundkategorier, rörelsekostnader totalt och uppdelat på olika kostnadsslag samt uppgifter om investeringar och sysselsättning.

1.1.3 Statistiska mått

De redovisade variablerna presenteras i form av summauppgifter.

1.1.4 Redovisningsgrupper

Redovisningen sker inom de undersökta branscherna på näringsgrenar (delbranscher) och på storleksklass (efter antal anställda). Storleksklasserna är 0 - 19, 20 - 49, 50-99, 100-249, 250 eller fler anställda.

1.1.5 Referenstider

Uppgifterna avser i normalfallet kalenderåret. Företag med brutna räkenskapsår redovisar uppgifter för tolv månadersperioder som delvis sammanfaller med kalenderåret.

1.2 Fullständighet

Branschavgränsningen har gjorts på företagsnivå. Branschavgränsningen innebär att företag som bedriver tjänsteproduktion inom undersökta branscher, men vars huvudsakliga verksamhet bedrivs inom andra områden, inte ingår i populationen.

2 Tillförlitlighet

2.1 Tillförlitlighet totalt

Vid alla urvalsundersökningar finns en slumpmässig osäkerhetsfaktor. Tillförlitligheten är bättre för redovisningsgrupper avseende näringsgrenstotaler än för den storleksklassindelade redovisningen.

2.2 Osäkerhetskällor

2.2.1 Urval

Varje undersökning är baserad på ett stratifierat slumpmässigt urval. Alla företag med 50 eller fler anställda totalundersöks (i vissa branscher är gränsen för totalundersökning 20 anställda) medan företag med färre antal anställda baseras på ett urval.

2.2.2 Ramtäckning

Urvalsramen upprättas i november referensåret. Urvalsdragningen sker i SAMU-systemet på SCB. Urvalsobjektet är företag (FE-enhet).

Ram: SCB:s företagregister (FDB). Detta är ett register över det totala företagsbeståndet. Aktiva företag i registret definieras som de företag som antingen har F-skatt, momsredovisning eller betalar arbetsgivaravgift.

Övertäckning utgörs av företag med felaktig branschkod, nedlagda och vilande företag.

Undertäckningen utgörs av felbranschade företag och nystartade företag.

2.2.3 Mätning

Undersökningen genomförs som en postenkät med 2 - 3 skriftliga påminnelser. En ny blankett skickas ut med andra påminnelsen. Vid behov skickar vi även ut en tredje, lite skarpare formulerad påminnelse. Enkäterna telefonkompletteras i den mån det behövs. För företag som vi saknar information om inhämtas viss information från de officiella årsredovisningarna Även Riksskatteverkets (RSV:s) standardiserade räkenskapsutdrag används för kompletteringar. Som i alla undersökningar med frågeformulär kan felaktiga svar på frågorna ha förekommit på grund av missförstånd, tidsbrist eller bristande engagemang hos de svarande.

2.2.4 Svarsbortfall

Det är i huvudsak små företag som inte inkommer med uppgifter. För aktiebolag som inte svarar på enkäten, inhämtas uppgifter om rörelsens totala intäkter och kostnader samt anställda från företagens officiella årsredovisningar. För övriga juridiska personer utnyttjas RSV:s standardiserade räkenskapsutdrag på motsvarande sätt. Objektsbortfallet är därför i det närmaste obefintligt. Det partiella bortfallet är betydligt större. I konsultbranschen förekom partiellt bortfall hos 25 procent av enkäterna. För branschen Hälso- och sjukvård m.m. var motsvarande andel drygt 50 procent.

2.2.5 Bearbetning

Insamlade uppgifter genomgår både manuell och maskinell granskning och vid behov korrigerings. Vid avprickningen av inkomna blanketter görs en grov granskning. Vid behov kontaktas uppgiftslämnaren för kontroll/komplettering. Därefter dataregistreras blanketterna. I dataprogrammet finns inbyggda logiska och rimlighetskontroller. Felaktigheter rättas till. Inför slutbearbetningarna genomförs även kontroller på makronivå. Vissa jämförelser sker också med andra undersökningar och med bokslut från PRV.

2.2.6 Modellantaganden

-

2.3 Redovisning av osäkerhetsmått

De osäkerhetsmått som kan redovisas återfinns i tabell 2.2.4 Svarsbortfall.

3 Aktualitet

3.1 Frekvens

Med undantag för Postverksamhet och Telekommunikation som undersöks årligen genomförs branschundersökningarna intermittent. Avsikten är att en bransch ska undersökas med två till fem års mellanrum. Frekvensen bestäms bl.a. av hur snabba strukturförändringar branschen genomgår.

3.2 Framställningstid

Undersökningen publiceras senast 18 månader efter undersökningsårets utgång.

3.3 Punktlighet

Vad gäller undersökningsåret avseende 1998 publicerades statistiken ca tre månader senare än planerat.

4 Jämförbarhet och sam användbarhet

4.1 Jämförbarhet över tiden

Undersökningarna har genomförts med väsentligen samma definitioner och metodik sedan första undersökningsåret 1985. Antalet variabler har dock utökats, t ex var inte några variabler för kostnader med i de första rapporterna. Urvalsstorlekarna har varierat över åren. Det är svårt att utifrån undersökningarna beräkna förändringstal eftersom undersökningarna sker intermittent. Övergången till SNI 92 den 1 januari 1994 (fr o m undersökningsår 1993), gör också att det är svårt att jämföra branscherna bakåt i tiden.

4.2 Jämförbarhet mellan grupper

Många av företagsstatistikens variabler är unika för undersökningen. Men en del av variablerna kan jämföras mot resultaten från andra undersökningar inom Sverige, t ex Företagsstatistiken, momsstatistiken, transportundersökningen, post- och telekommunikationsundersökningen.

4.3 Samanvändbarhet med annan statistik

Branschundersökningarna är helt jämförbar med den årliga Företagsstatistiken, eftersom de baseras på ett urval från samma rampopulation som Företagsstatistiken, har samma definition på de övergripande variablerna, avser samma referensperiod och hanterar bortfallet på likartat sätt.

Branschundersökningarnas variabler kan ses som en specifikation av den årliga Företagsstatistiken. Till följd av att olika undersökningsdesign används i de två undersökningarna erhålls inte full överensstämmelse i den statistik som redovisas.

Ekonomiska uppgifter om de enkätundersökta branscherna finns också i moms-materialet och den kortperiodiska omsättningsstatistiken. Detta består av de momspliktiga företagens momsdeklarationer. Alla företag med momspliktig verksamhet ska alltså ingå. Definitionerna på omsättning stämmer inte riktigt mellan de två olika källorna. I momsmaterialet kan t ex försäljning av anläggningstillgångar ingå i begreppet omsättning.

5 Tillgänglighet och förstälighet

5.1 Spridningsformer

Branschundersökningarna eller som de också kallas de intermittenta undersökningarna publiceras i rapportserien:

Rapport från SCB:s tjänstenäringsstatistik, serie Se 70. Hittills har 38 rapporter utkommit. De senaste rapporterna är:

Se 70:21 Reparation av hushållsvaror och fordon 1990, pris 110 kr

Se 70:22 Undervisnings- och forskningsbranschen 1990, pris 110 kr

Se 70:23 Maskinuthyrningsbranschen 1991, pris 140 kr

Se 70:24 Partihandel 1991, pris 140 kr

Se 70:25 Hotell och restaurangföretag 1992, pris 140 kr

Se 70:26 Livsmedelshandeln i Sverige, Livsmedelsdetalj- och varuhushandeln 1992, pris 140 kr

Se 70:27 Konsultbranschen och uthyrning 1993 - företagstjänster och uthyrningsverksamhet enligt SNI 92, pris 225 kr

Se 70:28 Reklambranschen 1993 - reklamverksamhet samt marknads- och opinionsundersökning enligt SNI 92, pris 175 kr

Se 70:29 Datakonsulter m.m. 1993 - databehandlingsverksamhet enligt SNI 92, pris 175 kr

Fr o m rapport nr Se 70:30 ingår serien i Sveriges officiella statistik, SOS.

Se 70:30 Kultur och rekreation 1994 - film- och videoföretag, radio- och TV-bolag, övriga kulturskapare samt nöjesarrangörer, nyhets- och bildbyråer enligt SNI 92, pris 175 kr

Se 70:31 Hälsa- och sjukvård, sociala tjänster; veterinärverksamhet 1994 - fördjupad branschanalys enligt SNI 92, pris 175 kr

Se 70:32 Telekommunikation 1995, fördjupad branschanalys enligt SNI 92, pris 200 kr

Se 70:33 Datakonsulter och dataservicebyråer 1996, pris 200 kr

Se 70:34 Hotell- och restaurangföretag 1996, pris 200 kr

Se 70:35 Telekommunikation 1996, pris 200 kr

Se 70:36 Rengöring och sotning 1996, pris 200 kr

Se NV 09 Konsultbranscher 1998, pris 200 kr

Se NV 09 Hälsa- och sjukvård, sociala tjänster, veterinärverksamhet 1998, pris 200 kr

Undersökningen av resebyråer, researrangörer och turistservice utkommer endast i SM-form, SM Se 10.

Rapporterna i serien Se 70, NV 09 samt SM Se 10 kan beställas genom: SCB, Publikationstjänsten, 701 89 ÖREBRO, telefon 019 - 17 68 00, fax 019 - 17 69 32

5.2 Presentation

Resultatet presenteras i form av text, tabeller och diagram.

5.3 Dokumentation

Variabel- och datamängdsbeskrivningar kan fås genom SCB:s kontaktpersoner.

5.4 Tillgång till primärmaterial

SCB utför på beställning specialbearbetningar av primärmaterial som undersökningens utformning från kvalitetssynpunkt tillåter.

5.5 Upplysningstjänster

SCB:s upplysningstjänst och produktens kontaktpersoner.